

ที่ สม ๐๐๐๓/ ๑๑๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส17731

วันที่ : ๕20574/58

วันที่ : 26 ต.ค. 58 เวลา : 10:21

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาคำร้องที่มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐๐๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๒๘ หน้า

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีการดำเนินงานของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่อำเภอสำโรง (Samrong) และจงกัล (Chongkal) ในจังหวัดโอดอร์ เมียนเจย (Oddar Meanchey) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกัมพูชา ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ Equitable Cambodia และ LICADHO ร้องเรียนว่า บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติไทย ได้รับสัมปทานที่ดินทางเศรษฐกิจเพื่อดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมน้ำตาลในพื้นที่อำเภอสำโรง (Samrong) และอำเภอจงกัล (Chongkal) จังหวัดโอดอร์ เมียนเจย (Oddar Meanchey) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกัมพูชา โดยสัมปทานที่ดินดังกล่าว นั้น รัฐบาลกัมพูชาได้แบ่งพื้นที่สัมปทานให้กับบริษัทย่อย ๓ บริษัท ซึ่งเชื่อมโยงกับบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด และในการเข้าดำเนินการในพื้นที่สัมปทานดังกล่าว ได้มีการยึดครองที่ดินของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยการรื้อถอนทำลายที่อยู่อาศัยและฆ่าสัตว์เลี้ยง และทำลายพืชพันธุ์ธัญญาหารเสียหาย ทำให้ชาวบ้านถูกข่มขู่คุกคามและถูกจับกุม นำมาซึ่งการขาดความมั่นคงทางอาหารและเกิดภาวะยากจนอย่างรุนแรงต่อประชาชนกัมพูชาที่ได้รับผลกระทบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ (๓) เสนอแนะนโยบายต่อ

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมองค์การภาคธุรกิจให้ปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบต่อของภาคธุรกิจในการเคารพหลักสิทธิมนุษยชน (The corporate responsibility to respect human rights) ตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบการคุ้มครอง เคารพ เยียวยา (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework (2554))

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณารายงานดังกล่าว เพื่อบอกหมายให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

๔.สาระสำคัญของเรื่อง

๔.๑ ข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาตรวจสอบแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีการกล่าวหาว่า การดำเนินการทางธุรกิจของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด และบริษัทร่วมธุรกิจทั้ง ๓ บริษัท ได้แก่ บริษัท อังกอร์ซูการ์ จำกัด (Angor Sugar Co.Ltd.,) บริษัท โตนเล ซูการ์ เคน จำกัด (Tonle Sugar Cane Co.Ltd.,) และบริษัท เคนแอนด์ ซูการ์ วาลเลย์ จำกัด (Cane and Sugar Valley Co.Ltd.,) มีการกระทำหรือละเลยการกระทำที่มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่สัมปทานที่ดินเพื่อประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมน้ำตาล ในพื้นที่อำเภอสำโรง (Samrong) และอำเภอจงกัล (Chongkal) จังหวัดโอดอร์ เมียนเจย (Oddar Meanchey) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกัมพูชา ในพื้นที่ชุมชน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้านบอส (Bos) หมู่บ้านโอบัตมุน (O'Bat Moan) หมู่บ้านตะมาน (Taman) หมู่บ้านตระเพียงเวง (Trapaing Veng) และหมู่บ้านคะตุม (Ktum) โดยมีบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจไทยเข้าร่วมธุรกิจด้วยนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การดำเนินธุรกิจในพื้นที่ประเทศกัมพูชา ยังไม่สอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบต่อของภาคธุรกิจในการเคารพหลักสิทธิมนุษยชน (The corporate responsibility to respect human rights) ตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบการคุ้มครอง เคารพ เยียวยา (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework (2554)) ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๓ และบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด ควรมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินธุรกิจตามหลักการข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓

ทั้งนี้ ปรากฏตามผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด ได้อนุญาตการลงทุนและคืนพื้นที่สัมปทานที่ดินทั้งหมดให้รัฐบาลกัมพูชา และได้ว่าจ้างกลุ่ม International Environment Management ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อสำรวจข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้น

ในพื้นที่ ...

ในพื้นที่จากการสัมปทานที่ดินเพื่อชดเชยเยียวยาต่อไป อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (เสียงข้างมากจำนวน ๕ เสียง) มีความเห็นว่า บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนนโยบาย การดำเนินธุรกิจไปในทิศทางที่ไม่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนไม่ว่าในรูปแบบใด และในพื้นที่ใด และควร พิจารณาดำเนินการชดเชยและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประชาชนกัมพูชาในพื้นที่ชุมชนหมู่บ้านบอส (Bos) หมู่บ้านโอบัดมุน (O' Bat Moan) หมู่บ้านตะมาน (Taman) หมู่บ้านตระเพียงเวง (Trapaing Veng) และ หมู่บ้านคะตุม (Ktum) ในจังหวัดโอดอร์ เมียนเจย (Oddar Meanchey) ประเทศกัมพูชา ตามเจตจำนง ที่ได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการด้านสิทธิชุมชนเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และตามหนังสือชี้แจงของบริษัท ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จนกระทั่งผู้ได้รับผลกระทบได้รับการชดเชยเยียวยาแล้วเสร็จอย่างเป็นธรรม

ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและ มาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๘ เห็นสมควรใช้อำนาจ หน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เสนอแนะเชิงนโยบายต่อ คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

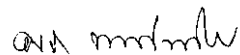
คณะรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรจัดตั้งกลไกหรือกำหนดภารกิจ การกำกับดูแลการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนสัญชาติไทยให้เคารพต่อหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน โดยนำหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบการคุ้มครอง เคารพ เยียวยา (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework (2554)) มาเป็นกรอบในการดำเนินการ

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณารายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีผลในทางปฏิบัติต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใด กรุณาแจ้งให้ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๖๙

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘